ҰЛЫСТЫҢ ҰЛЫ КҮНІ ҚҰТ ӘКЕЛСІН!

Газет 1948 жылдың
20 сәуірінен шыға
бастады

Қазақ университеті

№3 (1297)
наурыз
2001жыл

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ МЕМЛЕКЕТТІК ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ РЕСПУБЛИКАҒА ТАРАЙТЫН ГАЗЕТІ

■ МЕРЕКЕЛІК ЛЕБІЗ

**Көпжасар Нәрібайұлы НӘРІБАЕВ,
әл-Фараби атындағы ҚазМУ-дің ректоры,
ҚР ҰҒА-ның корреспондент мүшесі, профессор**

АҚ ТІЛЕКТЕР АҚТАРЫЛАР СӘТ

Құрметті әріптестер!
Ұстаздар мен шәкірттер қауымы!

Баршаңызды халқымыздың төл мерекесі, мұсылманша жаңа жылдың бастауы - Наурыз мерекесімен шын жүректен құттықтаймын!

Өздеріңізге мәлім, көктемнің алғашқы айы-наурыздың 22-сінен бастап күн мен түн теңесіп, табиғат-анамыз ерекше шуақ-нұрға бөленер сәт. Ертеректе ата-әжелеріміз бұл күнді "жыл басы"- деп есептеп, көрші-көлем, ағайын- туысқа жеті шелпек таратып, мерекелік ас - наурыз көже әзірлеген. Осынау сән-салтанат барысында алты ай қыстың аяз-суығы бойынан сыпырылып түскендей ерекше көтеріңкі көңіл-күймен ауыл аралап, кең дастарқан басында емін-еркін сыр шертісіп, бірін-бірі жаңа жылмен құттықтаған. Ақсақалдарға малдың басы тартылып, жастар жағы ән шырқап, би билеп, домбырамен күй төгіп, көкпар тартып, ойын-сауық құратын болған. Қуаныш құшағында жүрген халық мұндай күні тілеген ақ тілек періштенің құлағына шалынып, қабыл болады деп есептеген. Сол күйде Алладан елге ынтымақ-ырыс, отбасына береке-бірлік, ағайын-туысқа татулық-сыйластық сұрап құран оқылып,қол жайып бет сипасқан.

Тарихқа көз жіберсек, сонау жаугершілік заманда шығыс халықтары мейрам күні соғысты тоқтатып, жауласқан жақпен уақытша бітімгершілікке келген, тұтқындарға кешірім жасалып, жазадан босатылған. Қыр басында алқызыл қызғалдақтар құлпырып, жер үсті, аспан асты таңғажайып көріністерге көмкерілген осынау кезеңді қарапайым халық "Наурызда Самарқанның көк тасы да жібиді!" десіп аңыз қылған.

Тарихқа көз жіберсек, сонау жаугершілік заманда шығыс халықтары мейрам күні соғысты тоқтатып, жауласқан жақпен уақытша бітімгершілікке келген, тұтқындарға кешірім жасалып, жазадан босатылған.

Қадірлі ұстаздар ұжымы, студенттер мен магистранттар, аспиранттар мен доктаранттар! Сіздерді осынау Наурыз мерекесімен құттықтай отырып, бастарыңызға бақыт, жанұяларыңызға береке-бірлік, еңбектеріңізге табыс және барлықтарыңызға денсаулық тілеймін!

Жаңа жылдарыңыз құтты болсын!

ДОРОГОЙ ЧИТАТЕЛЬ!

Поздравляем Вас со светлым весенним праздником Наурыз!

Пусть этот праздник как истинно живое воплощение Надежды и вечного Возрождения пробудит в Вашей душе неиссякаемый источник оптимизма, Веру в грядущее и уверенность в победе разума.

В год десятилетия независимости нашей Республики, в преддверии нового тысячелетия пусть Вас ожидают только добрые начинания, да воцарится Мир на нашей голубой планете и будет процветать родное Отечество.

Пусть Наурыз, как символ Надежды и уверенности в завтрашний день, станет олицетворением Радости и Счастья!

**Коллектив редакции
"Қазақ университеті"**

Бүгінгі санда:

Өшпес із

ҚАЗАҚ ҒЫЛЫМЫНЫҢ ИНЖЕНЕРІ
2-бет

Тура би мінбері

ҰЛТТЫҚ САНАҒА СІЛКІНІС ҚАЖЕТ
4-бет

Мерейтой

БИОХИМИЯНЫҢ БЕРЕРІ МОЛ
5-бет

ЖЫР ПАТШАЛЫҒЫ
7-бет

Өшпес із

ҚАЗАҚ ҒЫЛЫМЫНЫҢ ИНЖЕНЕРІ

Университеттің механика-математика факультетіндегі академик Өмірбек Арсыланұлы Жолдасбековтің 70 жылдығына орай ұйымдастырылған "Жолдасбеков оқулары"-ның ашылу рәсімі жыл басындағы есте қаларлық айтулы оқиғалардың бірі болды. Еліміздің механика және машина саласы теориялық мектебінің негізін салушы, білікті ұйымдастырушы, ғұлама ғалымның тәлімін алған шәкірттері, соңынан ерген ізбасарлары осындай игі бастаманы өмірге әкелді. "Механика және машинатану проблемалары" деп аталған бұл бастаманың алғашқы сабағын-университет қорытындыларын талқылайтын үлкен форумға айналдырылмақшы. Бұл форумның өткізілуіне қолайлы орынға ҚазМУ-дің таңдалуы кездейсоқ емес. Академик - ғалым өмірінің ең бір табысты, мағыналы тұстары осы оқу орнына байланысты екендігі баршаға мәлім. Қажырлы еңбектің нәтижесінде Алатау етегінде әсем де сәнді ҚазМУ қалашығы бой көтеріп, ғылымның өркендеуіне үлес қосар материалдық базасы бар, сапалы мамандар даярлайтын іргелі білім орталығына айналды. Мұндағы академик Ө.А.Жолдасбеков мұражайынан ғалым өміріне қатысты жан-жақты

ректоры К.Н.Нәрібаев кіріспе сөз сөйлеп ашып, көрнекті ғалымның Қазақстан ғылымын өркендетуге зор үлес қосқанын атап өтті. Сонымен бірге ғалымның ізбасарларын еліміздің механика ғылымын жаңа, тың зертеулермен толықтырып, ұстаз ісін абыроймен жалғастыра берулеріне тілектестігін білдірді.

Тарих тегершігі кері айналмақ емес. Жылдар тізбегі ілгері қарай жылжыған мағлұматтар алуға болады. Сондай-ақ ғалым құрметіне мемориалдық тақта орнатылып,механика факультетіндегі кең де жарық аудиториялардың біріне оның есімі берілген. Ұйымдастырушылар алқасы, "Жолдасбеков оқулары" дәрісін дәстүрлі түрде жыл сайын наурыз айында өткізіп тұруды жоспарлап отыр.

сайын ғылымдағы жетістіктер саны да арта түспек. Соңғы 30 жыл ішінде Қазақстан механика саласы өте жоғары қарқынмен дамыды. Механика және машина теориясы бойынша ғылыми мектептер ашылып, сұйық және газ, қатты затарды өңдеу механикалары жөнінен бүкіл әлемге белгілі болдық. Әрине, ғылымның осы саласының мұндай жоғары деңгейде өріс алуына академик Ө.А.Жолдасбековтің сіңірген еңбегі өлшеусіз мол еді.

Бүгінгі ізгі бастама өз кезегінде алдағы уақыттағы механика ғылымының дамуына бірден-бір ықпал етіп, жаңа ғылыми ізденістердің проблемалары мен

ҒЫЛЫМИ КЕҢЕС

Ақпанның 27-күні өткен Ғылыми кеңесте 1-ші жарты жылдық пен 2000-2001 оқу жылының қысқы емтихан сессиясының қорытындылары туралы проректорлар М.К.Орынханов пен Е.Б.Жатқанбаев баяндамалар жасады. Жоспарлау-қаржы бөлімінің бастығы С.С. Елемесова мен комиссия төрағасы Ф.Н. Жақыпова жоспарлау-қаржы жұмысы жөнінде есеп берді.

Сараптау комиссиясының төрағалары академик Я.Ә.Әубәкіров, профессор А.Б.Биғалиев және ғалым хатшы, профессор А.А.Жұбанова біліктілікке байланысты мәселелер қозғады. Ақпараттық кеңістіктің ұлғаюына байланысты журналист мамандарын даярлаудың тұғырнамасы деген тақырыпта профессор Н.О.Омашұлының хабарламасы тыңдалды.

РЕКТОРАТ

Наурыздың 13-күні өткен Ректорат мәжілісінде жұмыспен қамту бөлімінің бастығы О.И.Пономаренко 1-ші және 2-ші сатыдағы университет түлектерін жұмысқа орналастыруға дайындық деген тақырыпта хабарлама жасады.

Онда оқу орнын бітірген түлектердің лайықты маман иесі боп шығу жөнінде сөз болды.Бұдан кейін Жаратылыстану ғылымдары бойынша әдістемелік бөлімінің бастығы Н.А.Асановтың өзі басқаратын бөлімінің қызметі жөнінде және Студенттер сарайының директоры С.Ушурованың Ректораттың 14.03.2000 жылғы "Студенттер Сарайы қызметінің тиімділігі туралы" қаулысының орындалу барысы жөнінде хабарламалары тыңдалды.

РУХАНИ АЗЫҚ

ПІКІРТАЛАС КЕШІ

Экономика және құқық институтына қарасты N18-ші жатақханада "Мөлдір махаббат" тақырыбына студенттер арасында пікір-талас кеші өткізілді.

Кештің ұйымдастырылуына ұйтқы болған университеттің ғылыми кітапханасының бас библиографы Назипа Сейсенбайқызы Молдабаева.

Қазіргі қазақ жастарының тәрбиесі қай деңгейде, неліктен арамызда тәртібі нашар ұл-қыздарымыздың саны көбейіп барады. Оларды дұрыс жолға салатын күрес жолдары бар ма?

Кеш Қозы-Көрпеш, Баян сұлудай жастардың арасында "Мөлдір махаббат" болса, келешекте жастардың жаман жолға түспеуіне себеп болар, қыздарымыздың қабағын кірбің шалмас болар, жүрегін оятар деген мақсатпен жүргізілген еді. Осындай қызықты да даулы тақырыптағы пікір-талас, әңгіме-сұхбат кештері жиі болып тұрса деген тілегімізді білдіре отырып, ғылыми кітапхана қызметкерлеріне үлкен алғысымызды өзіміздің төл газетіміз арқылы айтқымыз келеді.

КӨМЕКБАЕВ Бауыржан.

Тапқырлар тартысы

Бүгінгі студент - болашақ маман. Жастардың сергек ойлы, озық білімді боп өсуі ертеңгі жарқын келешегіміздің кепілі. Еліміздегі алуан түрлі өндіріс орындары, шаруашылық салалары қазақ тілінің құнарлы топырағынан нәр алып, өсіп-өнген, шетелдің өнер-білімге қатысты озық жетістіктерінен мол хабардар, туған елінің мерей- мәртебесін асырар жас мамандарға зәрулікті күн санап сезінуде. Наурыздың 13-і күні студенттер сарайында ҚазМУ студенттерінің арасында өткізілген "Берекелді" әзілкештер сайысының түпкі мақсат-мүддесі осы мәселеге негізделген еді. Нақтылай айтқанда, сайыста қамтылған іс- шаралар Қазақстан Республикасының "Тіл туралы" заңына сәйкес мемлекеттік тілдің мәртебесін көтеруге, өнерлі студенттердің бойына сахна мәдениетін сіңіруге, актерлық шеберліктерін арттыруға, ой-қиялдарын ұштауға, ата-баба дәстүрі мен шешендік өнерге баулуға, студенттер арасында салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталды.

СТУДЕНТТЕР ШЫҚТЫ САЙЫСҚА

Бәсекеге "Сырдария крокодилдері", "Бойтұмар", "Асаба",

"Жаңа ғасыр тоқаштары", "Еріккен электрондар","Түбір астындағы әзілкештер"т.б. командалар қатысып, көрермендер қауымына көтеріңкі көңіл-күй сыйлады. Командалар үш бөлімнен тұратын бәсеке шарттары бойынша сынға түсті. Бөлімдер түрі былайша жіктелді:

I.Әлқиса-әр топ өздерін мамандық ерекшеліктері мен ойынның тақырыбын байланыстыра отырып таныстырып өтеді.

II. Дода - сұрақ-жауап сайысы.

III. Аламан-сахналық әзіл көріністерінің шарықтау шегі, әр топ осы бәсеке арқылы ойындарын қорытындылайды.

Осы бәсеке шарттары бойынша бақ сынасқан командалар арасынан үш команда жеңімпаз атанып, жартылай финалға шықты. Олар-экономика және құқық институты мен шығыстану факультетінің құрама командасы - "Сырдария крокодилдері", филология факультетінің "Бойтұмар" және механика-математика факультетінің "Түбір астындағы әзілкеш" командалары еді. Осылайша жұртшылыққа әдемі әсер сыйлаған кештің ұйымдастырушылары мұндай сайыстың одан әрі жалғаса беретінін айтып, жарысты қорытындылады.

(Өз тілшімізден)

Әйел заты - әсемдік символы

КӨКТЕМ НҰРЫ КӨҢІЛДЕРДЕ

Студенттер сарайына жиналған көпшілік көктемнің алғашқы мерекесін күмбірлеген күй, мың бұралған би, әуелеген әсем әнмен қарсы алды. Университет ректоры К.Н.Нәрібаев өнерпаздардың өнерін тамашалауға келген Әйелдер қауымын төл мерекелерімен құттықтап, жүрек жарды лебізін арнады. Құттықтау сөзден кейінгі журналистика факультетінің студенті А.Бекбосыновтың орындауындағы "Анашым" әнімен жалғасқан көңілді кеш әсем әуендермен әлдилеумен болды. "Фараби сазы ұлт-аспаптар ансамблі" Сүгірдің күйі "Ыңғайтөкті" төкпелетсе, "Ғұмыр дария тобы" шырқаған "Гүлдәурен" әні көпшілік көңілін аспанда қалықтатты. "Спектр" би тобы орындаған. А.Жұбановтың "Би күйі", Өзбек биі, "Стронг"балалар би тобының Брик биі, "Юлас" тобы дөңгелеткен "Испанский танец"-і мен "Тринити" тобының "Танец в стиле хип-хоп"-ы өздерінің талшыбықтай бұралған би ырғақтарымен көрермендердің ыстық ықыласына бөленді. Сондай-ақ Шойғараева Нағима орындаған өзбек әні "Кетма", Рыскелдиева Айжан шырқаған француз тіліндегі ән және Б.Әмірхановтың орындауындағы поляк халқының әні "Сұлу қыз" т.б. мерекелік концерттің өзіндік бір ерекшелігі болғанын атап өткен жөн. Кештің жүргізушілері- механика және математика факультетінің деканының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Болат Әбенов пен Студенттер клубы директорының орынбасары Серікзат Дүйсенғазиннның, көркемдік жетекшісі Данияр Саламаттың және музыкамен әсемдеуші Мұрат Сламбековтың мерекелік бағдарламаны барынша жандандыруға күш салғаны көрініп тұрды. Бұл күнгі Студенттер сарайына жиналған жұртшылықтың әрқайсысы көктем шуағына бөленіп, осындай әсерлі кеш сыйлаған өнерпаздарға ырзалықтарын жасыра алмады.

Гүлназ ОРАЗОВА

НАРИБАЕВ К.Н., член-корр. НАН РК, профессор, ректор КазГУ им. аль-Фараби

НОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ

(выдержки из доклада на Международной конференции "Менеджмент и новые технологии).

22-23 февраля 2001 года в КазГУ им. аль-Фараби совместно с Robert Schuman Universite u Fachhochschule Darmstadt при поддержке Посольства Французской Республики и акимата Бостандыкского района состоялась Международная конференция "Менеджмент и новые технологии".

Сегодняшняя конференция посвящена одному из актуальных вопросов системы высшего образования. На пороге 21 века университеты всего мира в различных местных ситуациях сталкиваются с некоторыми важными общими тенденциями. Одной из них является глобализация, которая влияет на высшее образование в различных частях мира, требуя перемен и развития информатизации университетов и внедрения новых технологий управления.

Эффективность процесса информатизации непосредственно зависит от эффективности процессов создания и использования информационных ресурсов. Необходимость информатизации общества порождена противоречием между стремлением человека к своевременному использованию больших объемов высококачественной информации и невозможностью оперативно формировать такие объемы с помощью традиционных технологий, информационных средств и средств связи.

Различие в уровне информационного обеспечения становится одной из существенных причин в дисбалансе уровня и качества образования.

Созидание знания, доступ к нему и его развитие являются более чем центральным звеном развития общества. Грамотному обществу требуется новое поколение образованных людей.

Быстрое производство знаний и технологическое развитие создали ситуацию, при которой идет поиск качества образования. Университет как социальный институт нельзя заменить , но он должен адаптироваться и изменяться в соответствии с задачами. Он останется центральным звеном общества повсюду в мире, пока его деятельность не отличается от глобальных условий человечества..

Другими условиями, необходимыми для того, чтобы качество высшего образования выступало сегодня и в будущем двигателем социального, культурного и экономического развития, являются эффективное управление университетами и интернационализация университетов.

Понимание острой необходимости повышения университетского менеджмента с помощью современных информационных технологий привело к принятию в 1994 году "Концепции компьютеризации КазГ им. аль-Фараби". Была произведена структурная перестройка компьютер-центра университета и начаты планомерные поиски финансовых средств для обновления оборудования.

Созидание знания, доступ к нему и его развитие являются более чем центральным звеном развития общества. Грамотному обществу требуется новое поколение образованных людей.

Результатом поиска явилось установление сотрудничества с университетом Роберта Шумана (Страсбург, Франция) и Техническим университетом (Дармштадт, Германия) в рамках Программы ЕС ТЕМПУС-ТАСИС.

Программа Европейского Союза ТЕМПУС в области образования является примером сотрудничества университетов СНГ с их европейскими партнерами с целью структурной перестройки и изменения содержания университетского образования.

Казахстан был включен в Программу ТЕМПУС в 1994 году. КазГУ сразу же подключился к конкурсу проектов. Сначала нами был выигран одногодичный препроект, а затем 3-летний совместный европейский проект "Аль-Фараби НОВА". Данный проект был посвящен модернизации управления университетом с помощью создания локальной компьютерной сети. В рамках этого проекта с объемом финансирования почти 0,5 млн Евро, который начался с конца 1996 года и завершается 14 марта 2001 года, в КазГУ была создана компьютерная сеть, которая связала все факультеты с администрацией, что позволило более эффективно управлять учебным процессом, контролировать ход тестирования знаний студентов, а также автоматизировать ряд задач финансовых служб университета. Использование центральной базы данных дае возможность практически мгновенно иметь полную и достоверную информацию, избегать лишних бумаг и потери времени, что в совокупности способствует лучшему менеджменту и повышению качества обучения студентов.

В настоящее время корпоративная информационная система университета включает в себя:

- единую компьютерную сеть университета;
- систему управления учебным процессом;
- систему тестирования(контроля) знаний студентов;
- INTERNET – учебные классы;
- систему управления планово-финансовой и бухгалтерской деятельностью;
- INTRANET – систему по базе данных контингента студентов и их успеваемости;
- INTRANET- систему обслуживания читателей по электронному каталогу библиотеки КазГУ;
- INTRANET- систему научно-информационной и патентно-лицензионной деятельности университета.

Корпоративные информационные ресурсы университета включают:

- базу данных по контингенту студентов;
- базу данных по успеваемости студентов;
- базу данных по учебным планам дисциплин;
- базу данных по финансам университета, госбюджету и внебюджетному финансированию;
- базу данных по материально-технической части университета;
- базу данных кассовых расходов и банковских поручений;
- базу данных заявок на приобретение материалов и оборудования;
- базу данных доходов по коммерческим студентам;
- базу данных электронного каталога библиотеки КазГУ;
- базу данных научно-информационной и патентно-лицензионной деятельности КазГУ.

Проект "Аль-Фараби НОВА" вывел КазГУ в лидеры среди университетов Казахстана. Вместе с тем хочется подчеркнуть, что предстоит кропотливая, ежедневная работа для сохранения этих позиций.

ТУРА БИ МІНБЕРІ

- Әбдіманап Елікбайұлы, аталмыш конференцияның басы-қасында жүрген азаматтардың бірісіз. Ұйымдастыру жұмыстары қалай өткенін әңгімелеп берсеңіз.

- Бісмілләә, өзіңіз білесіз, 2001 жыл -Елбасының жарлығымен Қазақстан Республикасының мемлекеттік тәуелсіздігінің 10 жылдығына арналды. Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция осы жардықты басшылыққа ала отырып, ҚазМУ-дің Экономика және құқық институты ұжымының ұйымдастыруымен еліміздегі адам құқығының қорғалуы мәселесін өрістету, дамыту мақсатында өткізілді. Конференцияға Қазақстандағы барлық жоғарғы оқу орындарында оқитын және

ҰЛТТЫҚ САНАҒА СІЛКІНІС ҚАЖЕТ

Наурыз айының 1-2 жұлдызында ҚазМУ-дің Экономика және құқық институтының ұйымдастыруымен Тәуелсіздігіміздің он жылдығына арналып "Адам құқықтарының халықаралық стандарттары және ұлттық заңдарды дамыту мәселелері" атты халықаралық ғылыми – тәжірибелік конференция өткен болатын. Конференцияға қатысқан көптеген халықаралық ұйым өкілдері бұл шараның маңыздылығын бірауыздан мақұлдап, оң бағаларын арнап жатты. Осынау игілікті шараның мән-жайымен толығырақ таныспақ ниетпен, ұйымдастыру алқасы басшыларының бірі –Экономика және құқық институтының директоры, заң ғылымдарының докторы, профессор Бектұрғанов Әбдіманап Елікбайұлын әңгімеге тартқан едік.

қызмет жасайтын жас ғалымдарды, ғалым тұлғаларды, сонымен қатар халықаралық ұйымдардың, елшіліктердің өкілдерін баяндамашы ретінде, тыңдаушы ретінде қатысуға шақырған болатынбыз. Атап айтқанда, еліміздің басқару саласында қызмет істеп жүрген Президент әкімшілігінің, Парламенттің, Қазақстан Республикасының Жоғарғы Сотының өкілдері, сондай-ақ ОБСЕ ұйымынан Эрик Коллинз /саясат танушы/, Америка заңгерлер ассоциациясының аймақтық директоры Свенсон Дилеин, БҰҰ-ның қоғамдық ақпарат департаментының Қазақстандағы өкілі В.Поляков,Тәжікстан елшілігінің өкілі С.Сафаров т.б. қатысты. Сонымен қатар шетелдік елшіліктердің қызметкерлері конференцияны ұйымдастыру, насихаттау жұмыстарына да ат салысты. Ұйымдастыру жұмыстарын жүргізу барысында қатысушыларды көбірек тартуға ұмтылдық. Себебі, конференция тақырыбы қаншалықты өзекті мәселе болғанымен қатысушылар саны кейбір кезде аз болуы да мүмкін. Жүйелі түрде жүргізілген жұмыстың нәтижесінде 20 ақпанға дейін қатысуға арыз берген адамдардың саны 250-ден астам болып кетті. Жеке өзімнің атымнан ұйымдастыру комитетінің мүшелерінің жоғарғы деңгейде қызмет атқарып, ұйымшылдық танытқандарына ризашылығымды білдіремін.

- -Конференцияның жетістігі жөнінде не айтар едіңіз. Қандай олқылықтар орын алды деп есептейсіз.

-Конференцияның қамтыған тақырыптары қазіргі таңдағы өзекті мәселені көтергендігі даусыз. Және ғалымдардың ерекше мән бере зерттеп жүрген мәселелерінің бірі болғандықтан бұл өткізілген шараның берері өте мол. Біріншіден, тыңдаушы қауым өзіндік көкейкесті сауалдарға жауап тапқан шығар деп ойлаймын, екіншіден, осы конференцияның басты жетістігі деп талқылануға ұсынылған баяндамалар, мақалалар ОБСЕ-нің бөлген қаражатының қолдауымен кітап жинағы боп басылып шығуын атап кету керек. Конференцияға қатысты кішігірім техникалық олқылықтар болса болған шығар,көзге түсерліктей кемшіліктер кезіккен жоқ. Жалпы айтқанда конференцияның өту барысы ойымыздан шықты деп есептеймін.

-Жарыссөз барысында "өлім жазасын алып тастауға біздің ұлттық санамыз әлі дайын емес" деген тәрізді пікірлер де айтылды. Сіздін ойыңызша ол қайткенде дайын болады?

- Иә, расында да өлім жазасын алып тастауға қазіргі таңда Қазақстан халқы дайын емес, және бұл жағдай тек бізде ғана емес, сонымен қатар шетел мемлекеттері де аса назар аударып отырған өзекті мәселелердің бірі болып саналады. Осыған орай біздің қалыптасқан ой-санамыз бойынша өлім жазасы қылмысты тоқтатудағы ең жоғарғы шектегі жаза ретінде қолданылуда. Санаға сілкініс қажет.

Білімді, мәдениетті толықтай игерген азаматтары көбейіп, жоғары деңгейдегі өркениеттілікке қол жеткізген халық қана бұл жеңілдікке лайық. Сондықтанда біздің ұлттық психологиямыз әлі дайын емес, оны дайындық деңгейіне жеткізу үшін көп уақыт керек.

-Қазақстандағы адам құқығының қорғалу барысына көзқарасыңыз қалай?

-Адам және адам өмірі, құқықтары мен бостандықтары - Ата заңымыз Конституциямызда жазылғандай Қазақстан Республикасының ең қымбат қазынасы деп есептеледі. Қазіргі таңда осы бағытта мемлекетіміз көптеген жұмыстар істеп жатыр. Осы атқарылған шараларға қарап адам құқығын қорғау барысына көңіліміз толады деп айтуымызға болады, дегенмен кейбір жетіспеушіліктер де кездесіп қалады. Қазақтың "көш жүре түзеледі" дегеніндей, алдағы уақытта бұл мәселеге қатысты кемшіліктерден арылып адам құқығының қорғалынуы толығымен көңілімізден шығарлықтай болады деп сенемін.

-Факультетте осы мәселеге қатысты алдағы уақытта қандай шаралар жүзеге асырылмақшы.

-Әрине, Экономика және құқық институт ұжымы тек осы өткізіліп кеткен конференциямен ғана шектелмейді. Алдағы уақытта да мемлекетіміз үшін, халқымыз үшін өзекті мәселелердің бірі болып табылатын тақырыптарда конференциялар өткіземіз бе деген жоспарымыз бар. Құдай қаласа, мемлекетімізде тыныштық боп тұрса, ол мақсаттарды да жүзеге асырамыз деп ойлаймын.

Әңгімелескен
Сәндібек ЖУБАНИЯЗОВ

СТУДЕНТ О СТУДЕНТЕ

ЛЕГКО ЛИ БЫТЬ ОТЛИЧНИКОМ?

Сколько себя помню, всегда завидовала отличникам. Их способность внимательно и старательно выполнять домашние задания, всегда правильно отвечать на вопросы, запоминать то, о чем говорится на уроках, восхищала меня. Если я и делала над собой усилия, заучивая физику или химию, то не надолго - выходила из кабинета и тут же все забывала, будто бы и учебник в руках не держала.

Обидно... Решила поговорить со знакомой отличницей Алией Нурмагамбетовой. Она студентка первого курса филологического факультета КазГУ. Интересный, серьезный, старательный человек, вечно сидит в читалке.

Корр.: - Неужели тебе это нравится? –зачем-то спросила я (надо ведь с чего-то начинать).

Алия: - Конечно, нет. Скучно, а что делать ?

Хотя знаешь, иногда там появляются симпатичные "объекты", тут же начинаются хихикания, заигрывания. Везде можно найти плюсы.

Корр.:- Слушай, а что чувствуешь, когда незаслуженно получаешь низкий балл на фоне хороших? Или такого не бывает?

Алия: - Конечно, бывает, я же не ангел и не идеал! Расстраиваюсь, переживаю, потом успокаиваюсь и снова начинаю крутиться, вертеться.

Корр.:- Не хочется бросить, отдохнуть, наплевать: тройка так тройка, двойка так двойка?

Алия:- Бывает, но я же понимаю, чтобы стать профессионалом в своем деле, нужно учиться, получать знания.

Боюсь, правда, что в один прекрасный день эти знания окажутся никому не нужными.

Корр.:- Не переживай заранее. Мне кажется, у тебя все будет отлично.

Алия:- Хорошо,если так.

Корр.:- Выпрашивала когда-нибудь балл повыше? Помнишь, как это делали в школе: пускали слезу, ссылались на строгую маму, на кучу смягчающих обстоятельств и повторяли до боли в горле и обморока учителя одну и ту же фразу: "ну поставьте..."?

Алия:- Ты знаешь, стараюсь не унижаться, но случается, что без этого не обойтись. Преподаватели народ скупой. Надо уметь лавировать.

Корр.:- Не считаешь это лицемерием?

Полезный вопрос: Сбегала когда-нибудь?

Алия:- А как же. И не раз...

Корр.:- Угрызения совести мучили?

Алия:- Ничуть. Только мне же потом хуже. Пропустишь тему, не получишь балла, придется бегать за преподавателем. Не очень приятная перспектива...

Корр.:- Спасибо, Алия, что уделила время и ответила на вопросы.

Пообщавшись с отличницей исключительно на тему учебы я поняла, что, несмотря на ее явное отличие от меня в плане учебы, она тоже умеет отдыхать, веселиться и даже шутить.

Просто удивительно...

ШЕПЕЛЮК Антонина

Мерейтой

Биология ғылымдарының докторы, ҚР АШҒ академиясының академигі, профессор Ажар Ахметқызы Жұбанова 60 жаста

Алдағы сәуір айының басында микробиология кафедрасының профессоры, биология факультетінің деканы, университетіміздің ғалым хатшысы Ажар Ахметқызы Жұбанованың 60 жасқа толу мерейтойын тойлағалы отырмыз. "Жеке адам ұжыммен біте қайнасып кеткенде ескерусіз қалмайды. Керісінше, ол ұжымда зор қасиет тауып, кемеліне келіп толысады" - демекші, Ажар Ахметқызы микробиология кафедрасында дәріс беріп, ғылыми жұмыстар атқарып жатыр. Кафедрамызда дайындалып жатқан бакалаврлар мен магистрлардың оқу жоспарына жаңа арнайы курстар (инженерлік энзимология, ластанған топырақ биоремидиациясы және т.б) енгізіп оқтуда. Бакалаврлардың бітіру жұмыстары мен магистрлық диссертацияларға жетекшілік етіп келеді. Сонымен қатар бірқатар шет ел және республикалық ғылыми гранттар иегері. "Ғылымды күшті меңгерген және оны сүйетін мұғалім ғана өз шәкірттерінің бәріне жемісті ықпал жасайтын болады" - деп Д.М.Менделеев айтпақшы, профессор Жұбанова 6 ғылым кандидаттарын дайындап шығарды және аспиранттар мен ізденушілерді ары қарай дайындау үстінде.

Аса құрметті Ажар Ахметқызы!

Сізді алдағы келе жатқан 60 жас мерей тойыңызбен құттықтай отырып, зор денсаулық, мол бақыт, от басыңызға бақ - береке тілейміз.

Микробиология кафедрасы атынан
кафедра меңгерушісі Ә.Т. ҚАНАЕВ.

БИОХИМИЯНЫҢ БЕРЕРІ МОЛ

Қабылдау емтихандары кезінде шеттен келген кішкентай қыз химиядан емтихан тапсырып, неміс тілінде сөйлеп, математикадан есептер мен мысалдарды шығара алады екен деп таңырқаған оқытушылардың қуаныштары әлі күнге дейін есімнен кетпейді.

Мен ерекше жанұяда өстім, себебі біздің жанұя өз қанаты астында лириктер мен химиктерді біріктірген. Лириктер деп отырғаным – ол музыканттар. Біріншіден, менің әкем – Ахмет Қуанұлы Жұбанов – атақты композитор және ғалым-өнертанушы, ҚР ҰҒА академигі. Екіншіден, менің апайым - Ғазиза Ахметқызы Жұбанова, әйгілі композитор. Үшіншіден, менің ортаншы апайым – Роза Ахметқызы Жұбанова, пианист, 30 жылдан аса уақыт бойы П.И.Чайковский атындағы музыкалық-педагогикалық училищеде қызмет еткен. Химиктер деп отырғаным – ол менің ағаларым – Болат Ахметұлы және Қайыр Ахметұлы Жұбановтар, бүгінде дүниежүзіне белгілі танымал ғалымдар.

Мен жанұядағы ең кенже бала болдым, сондықтан мамандық таңдайтын уақытым келгенде, көңілім қатты қобалжыды. Музыка біздің отбасымыздың толық құқықты "иесі" болатын, бірақ ол кезде химия өнеркәсібі жаңа позицияларды жеңіп алып отырған болатын, ол ойыншықтарға және ыдыстарға арналған жаңа материалдар, киім тігу үшін мүлде жаңа маталар, сондай ақ аяқ киімдер үшін синтетикалық каучуктен жасалған бүтіндей жаңа табандар және тағы да басқа өте көп өзгерістер.

Бірақ мені тек химия емес, әсіресе биохимия баулитын, өйткені тірі материяның құрылымының құпиялары мен үшін ерекше қызық еді. Жақсы жабдықталған ғылыми-зерттеу институттары мен лабораторияларының көпшілігі ол кезде Мәскеуде болғандықтан, мен М.В.Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетіне оқуға аттандым. Осы уақытқа дейін қабылдау емтихандары кезінде шеттен келген кішкентай қыз химиядан емтихан тапсырып, неміс тілінде сөйлеп, математикадан есептер мен мысалдарды шығара алады екен деп таңырқаған оқытушылардың қуаныштары әлі күнге дейін есімнен кетпейді.

М.В.Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінің биология факультетіндегі оқып жүрген жылдарым менің өмірімдегі ең жарқын кездердің бірі, тіпті ол жылдардағы әрбір күн әлі күнге менің ойымда.

Мен өзімнің саналы өмірімді биохимияға арнадым. Ондағы ең қызық түсы сол, биохимия деңгейінде кез-келген организмдермен жұмыс жүргізуге болады. Дипломдық жұмысты орындау барысында мен өсімдіктермен тәжірибе жасадым, менің кандидаттық диссертациям онкогинекологиялық ауруларды диагностика жасау және бақылау мәселелеріне арналған еді (мен барлығы 700 –ге жуық ауруларға з е р т т е у жүргіздім). Жұмыс лабораториялық - жануарлардың шиpатылған ісіктеріндегі таңбаланған қосылыстарын пайдаланып, қатерлі ісіктің ерте белгілерін анықтауға бағытталған болатын. Докторлық диссертациямның тақырыбы да жұмыстың микробиологиямен, биохимиямен және биотехнологиямен сабақтас орындалғандығын дәлелдейді. Қазіргі менің шәкірттерімнің ғылыми зерттеулері___ басқа көптеген ғылымдардың сабақтасуынан туындаған қызықты әрі жаңа ғылым – биотехнологиямен, жаңа биотехнологияларды даярлаумен, экологиялық мәселелерді шешуде биотехнологияны қолданумен тығыз байланысты.

Өз әріптестеріммен бірге жүргізген зерттеу жұмыстарымның нәтижелері 120 ғылыми мақала, 2 монография, оқу құралдары түрінде көрініс тапты. Микроб клеткаларын пайдалану арқылы алынған спирт және сүт қышқылын алу технологиясы ҚР 4 патентімен қорғалады.

Мен ғылыми және оқу мекемелерінде жемісті қызмет етіп жүрген 6 ғылым кандидатын даярладым.

Мен сіздерге қандай тілек айтсам екен? Бірінші кезекте, өз ішкі сезіміңізге сеніңіз және өзіңіз алдыңызға мақсат қойған болсаңыз, сол арманыңызға жету үшін берік қадам жасаңыз. Сіз сонда ғана ешбір салыстыруға келмейтін сезімге бөленесіз және ол сезім сізді одан арғы жаңа бастамаларға жетелейді. Және тағы да – бұл әсіресе қыз балаларға қатысты. Махаббат жоқ, деген теріс әңгімелерге сенбеңдер. Табиғатта барлық жақсы нәрсенің сыңары болады, әркімнің өзінің жеке жартысы бар, бірақ оны дер кезінде көре білу қажет. Отбасы және балалар ешуақытта Сіздің қызмет бабымен көтерілулеріңізге кедергі бола алмайды, керісінше, ол тек сол үшін өмір сүріп, жаңалық ашуға бастайтын ішкі тетік, аса күшті ынталандыру болып табылады.

Қазіргі таңда менің зерттеу нысаны ретінде қарастырып жүргенім- микроорганизмдер. Бұл керемет организмдердің ферментативтік аппараттары соншалық әр түрлі және жұмылдырғыш, сондықтан олардың қандай шұғыл жағдайларда болсын өмір сүру мүмкіндіктері бар. Микроорганизмдер тоң мұзда, жылу көздерінде, мұнай скважиналарында, радиоактивті штольдерде және т.б. жерлерде өмір сүретіндігі бәрімізге мәлім. Және сыртқы ортаның құбылыстарына қарай олар өздерінің метаболизмін өзгерте алады. Сонымен, бәрімізге белгілі нан пісіруге арналған және спирт ашытқылары ауа бар жерде тыныс алады да, ал ауа жоқ жерде ашиды. Тыныс алу нәтижесінде көмір қышқылы және су бөлінеді де, ал ашу процесінің соңында – этанол және көмірқышқыл газы түзіледі.

Тірі табиғаттың одан да бірегей микрообъектілері – вирустар болып табылады. Бұл тек белоктан және нуклеин қышқылынан ғана тұратын өте ұсақ бөлшектер. Олар өз иесінің клеткаларының ферментативтік жүйесі есебінен өмір сүріп көбейеді және макроорганизмге өте үлкен ықпал етеді. Қазіргі кезде оспа, грипп, гепатит, СПИД және т.б. вирустық аурулар кең танымал. Вирустардың химиялық құрылымын, генетикасын, репродукциясын және экологиясын зерттеуші вирусолог-ғалымдар олардың өте сиректігіне және әр түрлілігіне таңқалатындықтарын жасыра алмайды.

Биохимияның мәселелері өте қызықты әрі жан-жақты, сондықтан қазір биология мен медицинаның биохимиямен тығыз байланысты емес бір–де бір саласы жоқ деп айта аламыз.

Қорытынды ретінде өзіңді және өзіңді қоршаған дүниені тану ешбір сипаттауға келмейтін ләззатқа бөлейді, өз жай-күйіңді сипаттай алу рахаты, өзіңді қоршаған дүниенің ерекшеліктерін түсінуге қабілеттілік, ал бұл өз кезегінде болып жатқан процестерге әсер ету мүмкіндігін ашады және қоршаған дүниені өзіңнің қалауыңша өзгертуге мүмкіндік туғызады деп айтқым келеді.

НА ФАКУЛЬТЕТАХ КАЗГУ

ПОБЕДИТЕЛЬ - ФАКУЛЬТЕТ БИОЛОГИИ

В 2000 году все мероприятия, проводимые на биологическом факультете, направлены на решение определенных задач по воспитанию молодежи, развитию личности в соответствии с интересами и потребностями студентов.

Воспитательная работа среди студентов биологического факультета ведется как составная часть педагогического процесса; особо можно выделить работу со студентами, проживающими в общежитии.

Организационную функцию в первом случае выполняет маслихат студентов; во втором - студсовет. Координатором всех программ выступает деканат биологического факультета и отдел по воспитательной работе и социальным вопросам университета.

Отделом по воспитательной работе и социальным вопросам университета в 2000 году разработаны положения по 20 смотрам-конкурсам, которые прошли на высоком уровне. Итоги конкурсов подведены ко дню рождения университета.

Биологический факультет занял первые места в смотрах–конкурсах за звание "Президентская группа", "Лучший молодой ученый", "Лучший руководитель НИРС", "Лучшее общежитие", "Лучшая реклама факультета" среди естественных факультетов:

– группа экологов 4 курса получила звание "Президентской группы";

– доцент кафедры генетики и молекулярной биологии Джансугурова Л.Б.- "Лучший молодой ученый";

– доцент кафедры ботаники Назарбекова С.Т. - "Лучший руководитель НИРС";

– 7-ое общежитие биологического факультета - "Лучшее общежитие".

Сотрудниками биологического факультета разработан проект положения смотра-конкурса "Лучший преподаватель Казахского государственного национального университета имени аль-Фараби".

Проведение подобных конкурсов имеет важное значение для активизации деятельности творческой молодежи по разным направлениям учебного, исследовательского, воспитательного процессов.

Г.К. САТЫБАЛДИЕВА,
заместитель декана по воспитательной работе биологического факультета.

ПРОФСОЮЗНАЯ ЖИЗНЬ

В конце 1999 года профкомом "Парасат" было разработано положение о смотре-конкурсе на лучшую постановку работы по охране труда и технике безопасности в подразделениях университета, утвержденное ректором КазГУ им. аль-Фараби, профессором К.Н. Нарибаевым.

ИТОГИ СМОТРА-КОНКУРСА

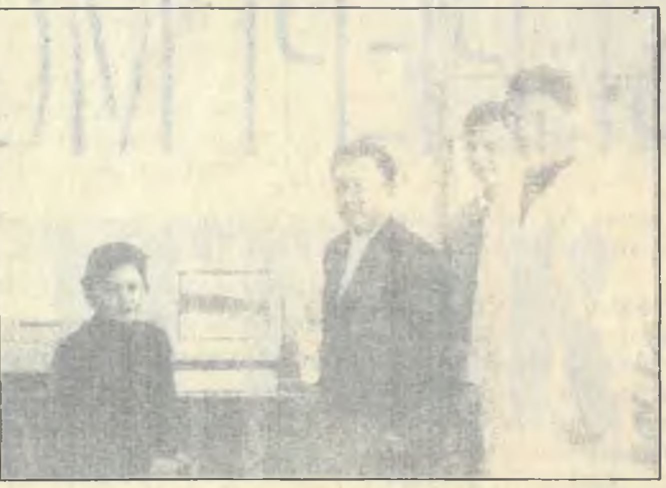

Кафедра химической физики и ВМС. Слева направо: зав. кафедрой проф. З.С. Нуркеева, доц. Г.А. Мун, магистрант А.Д. Сергазиев, спец. II кат. С.М. Кобланов.

В декабре-феврале 2000-2001 года были подведены итоги данного смотра-конкурса. Необходимо уточнить, что итоги подводились отдельно по естественным и гуманитарным факультетам, с учетом специфики работы данных подразделений. В состав комиссии входили: начальник отдела охраны труда и техники безопасности В.А. Меняйло, специалисты данного отдела З.М. Ли, А.Б. Хрущев, Э.Б. Тлебаева, ответственный по ОТ и ТБ профкома "Парасат" – Г.С. Кунанбаева.

Итоги смотра-конкурса на лучшую постановку работы по охране труда в подразделениях университета за 2000 год:

1. Среди факультетов лучший – химический факультет (декан Абилов Ж.А.).

2. Среди кафедр по факультетам лучшие:

а) по химическому факультету – кафедра химической физики и высокомолекулярных соединений, (Зав. кафедрой Нуркеева З.С., ответственный Т.Б. Кабланов С.М.);

- кафедра аналитической химии и химии редких элементов (зав. кафедрой Наурызбаев М.К., ответственный по ТБ Сапаркин Н.Г.);

- кафедра неорганической химии (зав.кафедрой Буркитбаев М.М., ответственный по ТБ Балгышева Б.Д.);

Среди учебных лабораторий лучшие - 229 (отв. по ТБ Сапаркин Н.Г.) 332 (отв. по ТБ Крученко С.С.).

б) по физическому факультету – кафедра оптики и физики плазмы (зав. кафедрой Архипов Ю.В., ответственный по ТБ Габдуллина А.Т.);

- кафедра теплофизики и молекулярной физики (зав. кафедрой Исатаев С.И., ответственный по ТБ Оспанова С.О.).

Среди учебных лабораторий лучшие - г 301 (отв. Быковская Л.В.)

в) по биологическому факультету – кафедра микробиологии (зав. кафедрой Канаев А.К., отв. по ТБ Ильяшева А.К.).

Среди учебных лабораторий лучшие - г 212 (отв. по ТБ Садыкова Ш.Т.) г 520 (отв. по ТБ Ильяшева А.К.);

г) по географическому факультету – кафедра метеорологии (зав. кафедрой Чередниченко В.С., отв. по ТБ Полякова С.);

д) по механико-математическому факультету – кафедра вычислительной и прикладной математики (зав. кафедрой Смагулов Ш.С.).

Ответственных по ОТ и ТБ на кафедрах и в учебных лабораториях наградили премиями:

По химическому факультету:
1. Сапаркину Н.Г. – отв. по кафедре аналитической химии и химии редких элементов по лаб. 229.
2. Кабланова С.М. – отв. по кафедре ВМС.
3. Крученко С.С. – отв. по лаб. 332.

По физическому факультету:
1. Габдуллину А.Т. – отв. по кафедре оптики и физики плазмы.
2. Оспанову С.О. – отв. по кафедре теплофизики и молекулярной физики.
3. Быковскую Л.В. – отв. по радиационной безопасности, лаб. 301.

По биологическому факультету:
1. Ильяшева А.К. – отв. по кафедре микробиологии.
2. Садыкову Ш.Т. – отв. по лаб. 212.

По географическому факультету:
1. Полякову С. – отв. по кафедре метеорологии.

Среди учебных корпусов:
Якупиди Л.В. – комендант ГУК-6.

Профкомом "Парасат" КазГУ им. аль-Фараби смотр-конкурс на лучшую постановку работы по охране труда и технике безопасности будет проводиться ежегодно. Все это делается для того, чтобы условия работы стали лучше и безопаснее, а мы сами более активными и ответственными.

Г.С. КУНАНБАЕВА,
чл. профкома "Парасат"

Вед. спец. П.И. Уркимбаева проводит исследования.

Тәуелсіздік тағылымдары жастарымыздың рухани кемелденуіне ерекше мән беруді жүктеп отыр.

Жастарды тәрбиелеуде дұрыс бағыт- бағдар беру мақсатын кітапханашылар жұмыстың төменгі аталып өтетін түрлерімен жүзеге асыруда.

САПАЛЫ БІЛІМ - САЛАУАТТЫЛЫҚ БЕЛГІСІ

Кітап - ұлттық дамудың ұлы кепілі, мәдениет мәйегі, рухани байлығы.

Әрбір факультетте арнайы ашылған оқу залдары қызмет жасауда. Сонымен қатар оқырмандарымыздың оқу процесіне керекті әдебиеттермен толық қанағаттандыру, бос уақыттарын дұрыс пайдалануға жеңілдік жасау, ой-өрісін кеңейту мақсатымен жатақханаларда да оқу залдары ашылып,арнайы бөлінген демалыс бөлмелеріндегі кітап бұрыштарына кітапхана қорынан 660 дана кітап сыйға ұсынылып отыр.

Экономика және құқық институтының 18-ші жатақханасында 38 орынды оқу залы ашылып, кітап сөрелеріне құқықтану, экономика саласындағы әдебиеттер бөлінді. Кітапхана әкімшілігінің ұйғарымымен, оқу залдарында жұмыс уақытын "сағат 2-ден кешкі 10-ға дейін" -деп бекіттік. Жалпы,барлық оқу залдарында "түнгі абонемент" өзінің қызметін қалтықсыз атқарып келеді.

Факультеттердің жатақханаларына көшпелі кітап көрмелерін ұйымдастыру қолға алынған.

Оқырмандардың талап-тілегі ескеріліп, кітап көрмелері жаңартылып, соңғы түскен газет-журналдармен таныстырылып отырады. Жатақханаларда болған екі апталық көшпелі кітап көрмелері студенттердің кітапқа деген ынтазарлығын, үлкенге деген құрметін, әрі тұрғындар арасындағы тәртіп пен ұйымшылдық қасиеттерін байқаттырды.

Ал тәртіп пен ұйымшылдық ұштасқан жерде салауатты өмірге әр уақытта жол ашық.

Тәрбие саласына арналған кітаптар өте көп. Соның бірі өнерге еңбегі сіңген, артына ақылды сөз, тамаша өлеңдер жазып қалдырған қатардағы қарапайым, жайсаң адам Тамабек Қаратайұлының "Халқыма қарыздармын, міндетім жоқ" деген кітабын тілге тиек етіп, тарих факультетінде тәрбие кеші сабағын ұйымдастырып өткіздік. Кешке қатысқан факультет деканы М.Қ.Қойгелдиев, филология факультетінің ұстазы Ж.Д.Дәдебаев студенттерге жастардың қай іске болса да жұмыла кірісуін, өзі жүрген ортаны сүюді, кішіге қамқор болуды қадағалап айтты. Тәрбие кешінің кіндік сөзіне:

Адам деген білесің бе, ұлы есім,
Көп шаруа жүктер саған бұл есім.
Адал,әділ, қайырымды, мейірімді,
Қамқор, көпшіл болу сенің үлесің!- деген өлең шумағы алынды.

Тәрбие саласындағы ұмытылып бара жатқан бір тәсілге кітапхана басшылығының ұйғарымымен факультеттердегі 1-ші курсқа бекітілген кураторларға көмек ретінде бірнеше кітапханашыларға кітапхана жайлы әңгіме жүргізіп, қорға түскен жаңа әдебиеттерге шолу жасап, таныстырып отыру міндеті жүктеліп отыр.

Университет көлемінде өткізілетін білім және мәдени іс-шараларға қоян-қолтық араласып, жастардың отаншылдық қасиетін арттырып, рухын жоғарлататын, әдебиеттерді әр түрлі жолдармен насихаттап, пікір-талас, әңгіме, дөңгелек стол, әдеби кештер ,әр түрлі сайыстарды жандандыра түспекпіз.

Алдағы уақытта Ислам жөйінде, діntану кафедрасының ұстаздарымен байланыса отырып, жатақхана тұрғындарымен әңгіме-сұхбат кешін жүргізіп тұрмақпыз. Руханият тақырыптарына да өткізілетін іс-шаралар жоспарымызда бар.

Н.С. МОЛДАБАЕВА,
көпшілікпен жұмыс жүргізу бөлімінің библиографы

НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ

ГЕРОЙ ДНЯ – "ЛИДЕР XXI ВЕКА"

4 марта во Дворце Студентов состоялась благотворительная акция, посвященная десятилетию независимости Республики Казахстан. Акция была организована агентством "Хабар" и РМИК "Лидер XXI века". В борьбе за звание лидера встретились воспитанники детских домов и интернатов. На мероприятии царила радостная атмосфера. Гостей ожидало выступление струнного оркестра, концерт с участием звезд казахстанской эстрады, выставка творений юных художников и поэтов, лучшие из которых были отмечены ценными призами, и, конечно же, лучший из подарков за эрудицию. Победителю игры было предоставлено право участвовать в телевизионной версии программы и вручен ценный приз от спонсора.

По словам Ляззат Коккозовой, продюсера передачи, это не последний из сюрпризов, подаренных нам организаторами самого популярного в отечественном эфире и единственного в своем роде шоу.

Надежда МУРЗОВА,
студент КазГУ,
секретарь РМИК "Лидер XXI века".

Мүшәйра

Университетіміздің туған күні 15-қантарда өтті. Енді бұл мерске дәстүрлі түрде жыл сайын тойланатын болды. Сол салтанат бағдарламасы бойынша "Университетке арнау" жыр кеші көпшіліктің назарын аударды. Бір куанарлығы барлық факультет өкілдері жыр сайысына қатысып, өз шығармаларын оқыды, кейбіреуі домбыраға қосып тебіренді. Қатысқандар ішінде оқытушылар мен аспиранттар, студенттер мен магистранттар да бар. Мәселен, Химия факультеті деканың орынбасары Г.С. Құнанбаева, Механика-математика факультетінің студенті Ш. Әкімжанова, Халықаралық қатынастар факультетінің аспиранты Д.Көксегенов, студент Ә.Күзембаева, Шығыстану факультетінің студенті Г. Шабанбаева, Журналистика факультетінің аға оқытушысы Б.Әшірбаев, Тарих факультетінің аға оқытушысы Ж. Жаппасұлы, Философия және саясаттану факультетінің студенті Н. Дедова, т.б. өнерлі азаматтар жиналған қауымға университет, факультет тақырыбына жазылған жыр шумақтарын ұсынды.

Жыр сайысына профессор, ақын Ә.Табылдиев, математика факультетінің доценті Б.Әбенов, филология ғылымдарының докторы Р.Тұрысбек, тарих факультетінің доценті Ф.Қозыбақовалар төрелік етті. Бұл жыл сайынғы мерекеде өз жалғасын таба беретін мәдени шара екендігіне көз жеткіздік. Сүйікті білім ордамыз туралы өлең-жырлар молая берсе, баршамыздың өміріміз поэзия шуағымен нұрлана түспек. Сол мерекеде оқылған кейбір жырларды "Қазақ университеті" оқырмандарының назарына ұсынуды жөн көрдік.

Бауыржан ЖАҚЫП,
Әділ қазылар алқасының төрағасы,
"Дарын" мемлекеттік сыйлығының лауреаты.

ОДА ХИМИКАМ

Химики в зале собрались,
Что их объединяет?
Наш факультет -вот наша жизнь,
Все это точно знают.

Сколько профессий на земле-
Повар, геолог, медик.
А без химфака нет меня,
Химией сердце бредит.

Наш шестьдесят семь сравнялось лет,
Возраст почти что юный,
И до сих пор сердцах звучат
Лет тех далеких струны.

Тем, кто прошел, химфак. с тобой
Бури, огонь, ненастье-
Наше спасибо, поклон земной,
Мира, добра и счастья.

Кунанбаева Галина,
замдекана химфака,
кандидат химических наук

СОН

Мне снится сон
Прекрасный сон
Как будто ты в меня влюблен
И я люблю тебя до слез
Какой чудесный сон из грез

Мы вместе ходим по полям
Вдоль речки голубой
Растут цветы и тут и там
А мы средь них а'я с тобой

Нам хорошо-душа поет
И солнце нам в лицо смеется
Мы будем вместе навсегда
Мы никогда не расстаемся

Но это сон
Всего лишь сон
Да ты в меня и не влюблен
Я не люблю тебя до слез
Какой прекрасный сон из грез

Дедова НАТАЛЬЯ,
студент ФФ и П ФР ОО

ҰСТАЗДАРЫМА

Ұстазым талай сынан сүрінбеген
Жүзіңнен мейірімділік нұрын көрем
Тартуымды қабыл ал, асыл ұстаз
Шашу шашам, өзіңе жырыммeнен

Мен өзіңді қимасыма балаймын
Өмірдегі ақылшым деп санаймын
Жүрегінен шәкірттердің жол тауып,
Алғысына ие болдың талайдың.

Қимасым болып өмірдегі көрінген
Жол сілтеген болашаққа сеніммен
Асыл ұстаз алғыс айтам сізге мен
Орын алған жүрегімнің төрінен

Шынар ӘКІМЖАНОВА,
Мех-математика факультетінің 4-курс студенті

ҚазМУ ҚАЛАШЫҒЫ

Алматыда, бір әсем қалашық бар,
Көмкеріп тұр жасыл бау, жарасып тал,
Сұлулығы жаулайды жанарыңды,
Сұқтанады от шашып қарашықтар.

Жырға қосқан елімнің ақындары,
Ол жайында біледі жатым-дағы,
Бұл білімнің ордасы, ҚазМУ дейтін
Әл-Фараби кемеңгер атындағы.

Қайта тарт деп, қара көк негізіңе,
Еркін жүз деп білімнің теңізінде,
Байтақ елдің ертеңі барлық жасты,
Бағыттап тұр білімді дегізуге.

Соны ұғамыз, айтқызбай күп аламыз,
Құмартамыз бай білім мұраға біз,
Осынау бір білімнің ордасынан,
Оқып, білім алғанға қуанамыз.

Туған күнің, о алтын ұя бүгін!
Ақ ордасы ойшылдың,зиялының,
Талай-талай марқасқа сенде ой толғап,
Қыран құсын самғатты қиялының.

Айтар жайдың мұндайда бары қандай,
Жасын қайрақ жаныңды қайрағандай,
Басағаңнан аттаған ойлы азамат,
Ұлылардың іздерін танығандай.

Сен осындай білімнің ордасысың,
Балашақтың баршаға жол басысың,
Еркіндіктің сенде бір символысың,
әл-Фараби аруағы қолдасын шын!

Аман болсын тәуелсіз еркін елім!
Жыр тербетіп жүректі желпінемін,
Көк туынды биікке көтеретін
Бұл өлеңді ұрпақтың серті дегін.

Десе кеше қазақты кім біледі,
Аспанымда бүгінде күн күледі.
Халықаралық қатынастар факультеті,
Өз тілегін осылай білдіреді.

Дастан КӨКСЕГЕНОВ,
Халықаралық қатынастар факультетінің
аспиранты.

УНИВЕРСИТЕТКЕ АРНАУ

Бұл қазақ- дархан халық, дана халық,
Ертеңге ұлылығын барады алып.
Көк Туы желбіреген көсем елдің
Тарихшы ұрпағы тұр дараланып.

Шежіре тасы да оның, даласы да,
Мұра сол атасынан баласына.
Тебіреніп төксе шерін ерте дүние
Бас иер орта ғасыр бабасына.

Тарих-сол соқтықпалы қиын соқпақ,
Сонда да біз келеміз үмітті ақтап.
Сыр тарту-еншімізге тиген бақыт
Ғасырлар тереңінен суыртпақтап.

Халқына бар ма қосқан өз үлесі?
Жоқ болса, өзіңді жат сезінесің.
Расында біз жасадық, жасаймыз біз
Егемен Қазақстан шежіресін.

Жарылқасын ЖАППАСҰЛЫ,
тарих факультетінің аға оқытушысы

ҚҰЛПЫТАС

Қара өлең қағанаты

Сұр күздің күні
Сұрланып тұрды түнжырап.
Шешесі үйде,
Әкесі сыртта жүр жылап...
Шетінеп кеткен жеті айлық
қызды жерлеп кеп,
Отырды бәрі,
Үн-түнсіз өксіп қалжырап.

Қызылдан дейді,
Қып-қызыл гүлдің ажалы.
Атасы отыр келінге қарап назалы.
Енесі қарап бос қалған анау
бесікке,
Қуарып кетті,
Алқызыл алма ажары.

Келінің өзі келмеске кеткен
қызының
Жөргегін иіскеп,
Қимады жерге бүзығын.
Бесікпен ғана шектелген қайран
тағдыр-ай.
Көрмеді-ау мынау өмірдің басқа
қызығын

Арсыз ажал-ай,
Періште қызда несі бар?!
Қайтар да оны,
Орнымнан мені кесіп ал.
Шырқырап жылап үш жасар
қызы қоймады.
Үлкендер қойды,
олардың ақыл-есі бар.

-Меруерт қайда,
Қайтадан енді келмей ме?
Әжем жатқан жер бізге оны
қайтып бермей ме?
Кішкентай қыздар өлуші ме еді,
Сенбеймін,
Өлетін болса кәрі аталар өлмей
ме?...

-Жылама қалқам,
Өмір дегенің күресін.
Өсесің әлі,
Өскесін бәрін білесің.
Қалған өмірін өзіңе берсін бір
Алла!
Сен де әжеңдей үлкен апа боп
жүресің.

Кішкентай қыздың іші де толы
шерлі екен.
Шерлі көңілмен көзімнің жасын
сел етем.
Тағы да жылап,
Қайтадан дауыс көтерді.
"Меруерт қайда?
Мен енді кімді тербетем?"

Қыздың көз жасы барлығын қайта
боздатты.
Қара қайғының қызыл оттарын
қоздатты.
Ерте ме, кеш пе күндерін осылай
тауысып,
Тағдыр жазғасын өмірден адам
озбақ-ты.

Жапырақ ұшты,
Қайыңның белі бүгілмес.
Өлім мен өмір қашаннан дағы
түбірлес.
"Көздерің жасы мойнына ауыр
жүк болар,
Қойыңдар енді,
Жылағанменен тірілмес".

P.S.
Жазымыштан озмыш жоқ екен дедім
Тәңірге.
Кішкентай ғана төмпешік жатыр қабірде.
Құлпытас қылып жыр жаздым саған,
Меруертім.
Қолымда бары осы ғана ғой қазірге.

КАСПИЙ ОЙДЫҢ ТОЛҚЫНЫ

"Аға" десем ағамыз алаңдарма?
Ағасы жоқ жігіттен жаман бар ма?
Інім жылап жатса да көзім күліп,
Мен қуана қараймын адамдарға.

Қабылдасаң ақын деп жолдас мені.
Соған-ақ орта көңіл толмас па еді.
Қымсынып жүргеніме қыздар
күсап,
Бір жігіттік жасасам болмас па еді.

Кейде өзімді көктемдей
жасандырып
Танытамын шаттанып масаң
қылық.
Өзімді жеңу үшін күресемін
Қалғанымша қалжырап қашан
құрып.

Қайырылмас қуатты қанат барда
Ұш десеңіз ұшамын тағат бар ма?
Сіздейлердің жетсін деп қадіріне
Мендей ұлды ақын қып жаратты
Алла.

Шабыт, шіркін, жанартау жаңа
атылған.
Түнді түріп өлеңмен таң атырғам.
Каспий ойдың толқыны ұрды
аяусыз,
Денемді кеп жартастай
жаратылған.

Өкініштің өлшеусіз өрті мені.
Күйдірді ғой, күйіктің төркіні еді.
Сап-сары сағыныштың әсерінен
Санамда сары бұлттар жоңкіледі.

ОН СЕГІЗ ЖЫЛ

Ұзақтықпен санаспай келтелікпен,
Менің қамсыз күндерім ерте
біткен.
Алла жазған белгісіз біраз жылдың,
Он сегізін тауыстық еркелікпен.

Енді қанша жыл қалды біле
алмадым,
Болашағым белгісіз мұнар қалың.
Сонда да мен өмірге шын
ғашықпын,
Әр күніме гүлденген құмар
жаным.

Он сегіз жыл! Кез келді есеп берер.
Мінездің де кезі ғой кесектелер.
Бұрынғыдай сағаттар бос өтпейді,
Әрбір өткен минутың есептелер.

Он сегіз жыл! Аз-ақ қой, көп
емес қой,
Босаға ғой, көсілер төр емес қой.
Босағада ешкім де таласпайды,
Төр біткеннің барлығы ерегес
қой

Балалық балғын күндер балдай
жақсы,
Тағдырыма тамсанып таңдай
қақшы.
Төрдегі төрелерге қарап қойып,
Босағада күн кешу қандай жақсы.

Бейбіт САРЫБАЙ,
студент

ТӨЛ БАСПАМЫЗ ТАРТУЫ

ӘДЕБИ МҰРА

Профессор Т.Кәкішұлының бұл кітабында әдебиетіміздің ұлы классиктерінің өмірі мен шығармалары өзек етілген.

КЕДЕН

Кітапта сан салалы экономикалық қатынастарды дамытудағы Кеден одағының алатын орны мен ролі қарастырылған. Қазақстандық кеден қызметі жүйесіне талдау жасалып, анықтама беріледі.

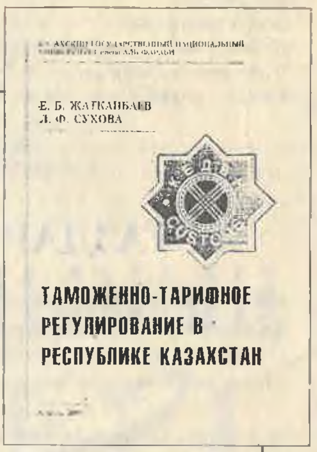

САЯСАТТАНУ

"Политология" оқулық кітабында саясаттану ғылымының бүгінгі таңдағы актуальды сұрақтарының шешімі жан-жақты талданған. Жинақ саясатқа және саясаттану ғылымына қызығушыларға, сондай-ақ көпшілік оқырмандарға арналған.

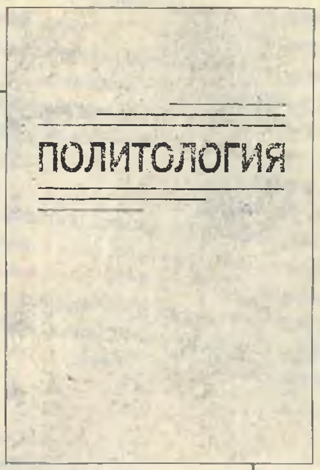

АТОМДЫҚ ФИЗИКА

К.Б. Жұманов-тың бұл оқу құралында кванттық механика элементтері Шредингер теңдеуі және оның бірқатар қолданулары баяндалады.

ҒЫЛЫМИ ЖИНАҚ

Сондай-ақ журналистика тарихы кафедрасының ғылыми-зерттеу журналының кезекті №8 саны жарық көрді. Мұнда оқырмандар журналистика тарихына қатысты түрлі мағлұматтармен таныса алады.

Ескіден жеткен есті сөз

ӘЗ-НАУРЫЗ -ЖЫЛ БАСЫ

Ескі қазақта /ескі түрікте/ Жаңа жыл көненің аты- Ұлыс. Қожа,молдалар ескі әдетті қалдырамыз деп, құрбан.ораза айттарын. Ұлыс күні дегізіп, Ұлысты Наурыз дегізген.

Шәкәрім Құдайбердіұлы.

Наурыз- қазақша жыл басы. Күн жылынып, қар еріп, жан-жануар жаздың жақындағанын сезіп, көңілденген кез. Міне, табиғаттың осындай көңілді өзгерісінің кезінде біздің жаңа жылымыз- Наурыз туып, ата ғұрпымызды ұмытпай белгілі бір күнді жыл басы қылып алсақ ұнамды іс болар еді.

Ахмет Байтұрсынов.

Жалпы мұсылман жұрттарына ортақ жылына екі рет келетін ораза, құрбан айттарын есепке алмағанда, бізде жалғыз-ақ мейрам бар. Ол-Наурыз.

Міржақып Дулатов.

Бұл мейрам-дін мейрамы емес, ұлт мейрамы. Наурыз ұлт мейрамы болғандығының үстіне оның тарихи маңыздылығының тереңдігі бар. Жаңа жылға жаңа тілек, игі үмітпен шығуымыз керек.

Сәбит Дөнентаев.

Құлаққағыс

«Қазақ университеті» газеті бетінде ақылы түрде құттықтау, қазанама, жарнамалар жарияланады.

Конкурс Конкурс Конкурс!

Вниманию студентов и преподавателей!!!

Объявляется конкурс на лучший символ КазГУ им.аль-Фараби. Приоритет будет за проектами, в которых отображено здание Ректората. Желательно наличие ландшафта гор.

Срок конкурса: месяц со дня публикации объявления.

Главный приз — 5000 тенге.

За дополнительной информацией обращаться в ректорат, в Отдел по воспитательной работе и социальным вопросам. Комната 1107. тел: 47-29-29.(1134,1149)

Объявляется конкурс на лучшие имиджевые материалы, пропагандирующие Казахский государственный национальный университет имени аль-Фараби.

Конкурс на лучшую имиджевую публикацию в СМИ

Материал должен отражать историю и современную жизнь нашего университета, формировать чувство патриотизма и гордости за родную Alma mater , иметь не только информационные, но и рекламные черты. Принимаются не только материалы , напечатанные в газетах и журналах, но и аудио и видеоматериалы, уже вышедшие в эфир.

Конкурс на лучший имиджевый проект

Планы-проекты акций, направленные на формирование достойного имиджа нашего университета, воспитания духа корпоративности у сотрудников и студентов, содействующие эффективности рекламной политики.

Главные критерии — реалистичность и экономичность, четкие и определенные временные рамки, наличие бизнес-плана.

Конкурс продлится до декабря 2001 года.
Победители будут отмечены призами.

За дополнительной информацией обращаться в ректорат, в Отдел по воспитательной работе и социальным вопросам, ком. 1107.

Тел: 47-29-29 (1134, 1149).

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университетінің ректораты және журналистика факультеті.

Газет Қазақстан Республикасының Баспасөз және бұқаралық ақпарат министрлігінде тіркеліп, №1242 куәлік берілген.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Бас редактордың міндетін атқарушы- **Бекжан Әшірбаев;**
Бас редактордың орынбасары- **Нарбинь Кенжеғұлова;**
Жауапты хатшы- **Дарига Амангельдиева;**
Теруші-көркемдеуші - **Айдын Қабаев;**
Фототілші **Арман Сәрсенбиев;**
Нөмердің кезекші редакторы- **Сәндібек Жұбаниязов.**

АҚЫЛДАСТАР АЛҚАСЫ:

Л.С.АХМЕТОВА- *проректор;*
Н.О. ОМАШҰЛЫ- *декан;*
Б.Ө.ЖАҚЫП- *кафедра меңгерушісі;*
Г.В. ВИНОКУРОВ - *"Парасат" кәсіподақ ұйымының төрағасы;*
Е. Ж. ӘБІЛҚАЙЫРОВА - *ғылыми кітапхана директоры;*
Ш. ҚҰРМАНБАЙҰЛЫ - *кафедра меңгерушісі;*
А. Б. ҚҰДАЙБЕРГЕНОВ - *жас ғалымдар Кеңесінің төрағасы;*
Н.С. БАЙЫМБЕТОВ - *студенттер Сенатының төрағасы;*
А. ЕЛІБАЕВА - *студенттердің "Сұңқар" кәсіподақ ұйымының төраға орынбасары.*

МЕКЕН-ЖАЙЫ:

480078, Алматы, әл-Фараби даңғылы, 71, ректорат, 10-қабат, 1008 бөлме. Тел.: 1194.

Нөмер "Полиграфсервис" баспасында /Жандосов көшесі —55/ 25.03.2001ж. басылды.

Бағасы келісім бойынша.
Таралымы- 1000 дана.
Көлемі 2 б.т.
Индексі 65989.
№75 тапсырыс.

Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.